

idem articulus eam mixturam non patitur, nec hoc modo potest in prouisione procedi (quando expresse alteram viam non eligit) ¹⁴² vt intelligatur hæc variatio in diuersis articulis cauta, non in eodem, vt est videre per Felin. in d. cap. fin. sub num. 34. de presumpcio. motus Immol. ibi d. colum. 25. vers. tu potes concludere. & ipse Felin. in d. cap. cum ex officij. sub num. 23. & vide hæc quæstionem & resolutionem eius quæ latè adduximus supra in d. cap. 7. hac 2. p.

¹⁴³ Et prius quàm hinc abeamus, non incongruum, nec inutile erit, animaduertere in hac materia, vt iis in casibus, in quibus iudex super electione, collatione, institutione, confirmatione, seu prouisione beneficiorum, & similibus, iudicialiter procedere cœperit, vel ex sua voluntate, vel ex necessitate iuris (vt supra diximus) diligenter cauere debet, vt omnimodo seruetur forma iudicialis, iudicij tamen summarij, cum ita in causis beneficialibus sit procedendum, iuxta textum in clem. dispendiosam de iudicij, & in terminis docent & aduertunt Felin. in cap. si de presumpcio. num. 34. dicens quòd eo casu, quo exequutor assumit partes iudicis, debet iudicialiter procedere secundum clem. sãpẽ, de verborum signifi. & Lambertii. loquendo in ordinariis iudicibus collatoribus in tractatu de iur. patro. 3. art. 2. quæst. princ. 2. p. lib. 2. n. 11. dicens, quòd in causis beneficialibus vbi apparet contradictor exceptiones opponens, ipsæ efficiuntur iudiciales, sed tamen iudicij summarij, in quo procedi debet summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicij, vt in clem. dispendiosam de iudi. in idem facit etiam (nullum allegans) Hieron. Gonzal. in regul. de men. & altern. in annotatio. gloss. 9. post princ. n. 44.

¹⁴⁴ In huiusmodi tamen processu summario iudex præ oculis habere debet omnino dict. clem. sãpẽ. de verbor. signifi. quæ dar formam huic procedendi modo, designans requisita necessaria, quæ in eo interuenire requiruntur, ad cuius, & dictæ clem. dispendiosam. maiorem declarationem, videndus Bart. in extrau. ad reprimendum. Georgius Natta in repetitione ipsius clem. & ibi etiam Lanfranc. Marant. de ordine iudi. 4. p. 9. dist. à princ. fol. mihi 186. optimè Octavian. Cacheran. in decisioibus Pedem. decis. 1. per totam. & Perez de Lara in tractatu de annuier. & Capella. lib. 1. cap. 10. à num. 46. cum pluribus sequentibus, quibus locis exactè tractant de natura & qualitate dictionis summarie, simpliciter, de plano, sine strepitu, & figura iudicij, de quibus in dictis clem. & quid vnaquæque appetat in iure.

¹⁴⁵ Et de practica & de modo procedendi

in causis beneficialibus iuxta tenorè d. clem. dispendiosam & d. clem. sãpẽ, vltra prædictos latè tractat & seriatim Lambert. in tractatu de iure patro. 12. art. cum sequentibus. & supra 9. q. princ. 2. part. lib. 2. & per totam quæst. princ. 10. & 12. cum omnibus suis articulis eadem 2. p. lib. 2. & Stylum Rotæ in causis beneficialibus, & spiritualibus quæ ibi agitantur, latè ponit, ex aliis pluribus Sebastian. Vantijs in tractatu de nullit. sententiarum ex defectu processus à numer. 57. vsque ad 66. in quo quidem aduertit, quòd cum stylus curiæ, seu loci, in quibus causa agitur, non autem curiæ delegantis seruandus sit, vt per Egidium concl. 78. super appellatione. & quæ ipse Vant. ibi num. 56. idcirco si Papa causam alicui iudici in partibus cum potestate summarie procedendi, commiserit, talis iudex non cogetur, seruare stylum, & terminos Romanæ curiæ, sed iuris communis dispositionem sequi deberet, ex Egidio concl. 81. si Papa. nam talis stylus ad alia loca non se extendit. Roma. consil. 367. colum. 3. Aimon consil. 121. scripsi, columna penult. prout nec stylus palatij, non extrà egreditur, nec ad alia se extendit, Egidius concl. 277. etiam vbi, quòd & ex aliis autoritatibus nos supra cap. 10. hac 2. part. n. 27. probauimus, quòd stylus Rotæ non attenditur extra curiam in lite vertente in partibus diffusè etiam dixi supra 1. p. c. 2. §. 3. à principio.

Vnum tamen non dissimulabo, quòd ¹⁴⁸ quando in sententia, rescripto, vel quouis alia dispositione, summarie procedi iubetur; processus formandus est in forma iudiciali, vt constat ex Doctoribus in toto hoc articulo supracitati, dictio enim (summarie) aliter quàm in iudicialibus actibus non verificatur, nam in processu summario, & etiam si in eo procedatur simul, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij, licet ordo iudicij tollatur, non tamen substantialia iudicij, ac idèd causæ cognitionem adhiberi, necesse est, nec legitime probationes, prout causarum qualitas exposcit, sublata censerit debent, latè pluribus relatis Pedemont. vbi supra d. decis. 1. sub num. 1. & 2. & Perez de Lara in d. cap. 3. num. 46. cum tribus sequentibus. & quia quòd sic proceditur requiritur citatio, iuramentum calumniæ, ¹⁴⁹ & similia, qui actus sunt iudiciales non autem extraiudiciales, vt expresse ex aliis dicit Baptist. de S. Blas. in tract. de arbitrio & arbit. 9. 30. & 31. & sic quòd coram eo, qui extraiudicialiter procedit, non iuratur de calumnia, vbi etiam 9. 29. 30. 36. 39. & 40. quòd libellus, litis contestatio, recusatio, interloquutio, ac processus publicatio & similia, sunt actus iudiciales, non extraiudiciales.

Et

¹⁵⁰ Et quoniam d. clem. dispendiosam, quæ ita summarie, & in beneficialibus procedendum, disponit, situatur sub titulo seu rubrica de iudicij, ergo eius processus pertinet ad iudicium, & in iudicialibus verificari debet. Etenim quando aliqua materia ponitur sub aliquo rubro, ex hoc iudicatur esse illius nature, cuius est rubrum, ita vult gl. notab. in cap. 1. & in cap. si super gratia. & ibi Dominicus de offi. delegati, lib. 6. & Gloss. in cap. tibi qui de rescript. eodem lib. Gloss. in cap. unica de offi. delegati. quas commendat ad id Panormit. in præmio decretal. & in cap. suspensio de offi. delegati. Ioan. de Immola in rubr. ff. de verbor. oblig. latè Euerard. in locis legalibus, in loco, à rubro, quia lex, vel canon, debet intelligi secundum Rubricam, sub qua situatum est ex eisdem autoritatibus. Et ita cõsultus semel respondi, dum super electione præbendæ Doctoralis Tudenis Ecclesiæ ad quam Licenciatus Ferdinand. de Mera ac Carbajal oppositor comparuit, coram Capitulo exceptiones irregularitatis, bigamiæ, ordinum, & alias legitimas opponens, contra personam alterius, pariter oppositoris ad præbendam, & à Capitulo recusante eas examinare, & de his cognoscere,

¹⁵¹ appellauit ipse Licent. Mera, & protestatus auxiliu Regium violētæ, & adductis actis ad hanc Curiam almam Gallogræcam, me patrocinante, informante, & insistente appellationem legitimam, forētque necessarium super exceptionibus iudicialiter procedi, decretum est à toto Senatu, ac datum tertium genus violentiæ. Nemp̄ que oyendo el Cabildo y el obispo, o el que dellos pudiere y debiere conoscer, al Licenciado Mera sobre sus excepciones, y procediendo en ellas conforme a derecho, no hacia fuerza, y no lo haciendo la hacia, otorgasse y repusiesse, &c. & huius decreti inrimata Regia prouisione Episcopo, & capitulo, quòd cum voluisset, extraiudicialiter de dictis exceptionibus cognoscere, licet Episcopus contra; iterum D. Ferdi. de Mera appellans protestatur. & viso processu per rotum Senatum me informante, ac iterum insistente, ius esse, vt omnino de earum deberet fieri iudicialis examinatio, licet in iudicio summario ex supra dictis autoritatibus, & Clementinis; iterum tertium genus datum est in Senatu vt, procediendo summarie, y dando al Licenciado Mera diez dias mas de termino, no havia fuerza, y no lo haciendo, la havia otorgasse, &c. ita intelligi in iudiciali cognitione iuxta clem. dispendiosam respondi, cum ita ius dicitur, quando in electione comparet, contradictor legitimas exceptiones opponens, vt haftenus dictum est ¹⁵² superius, & quia verba iudicis debeant intel-

ligi secundum mentem iuris, text. in c. causam de rescriptis. l. si stipulatus, in prin. de iuris. l. Gallus. §. quidam rectè, de liberis & posthum. Alexand. consil. 2. num. 2. lib. 3. & ita intelligèdum esse, omnes Senatores nemine dempro, non alter; affirmarunt. Melius tamen & commodius erit, pro huiusmodi subtilitatibus vitandis, aut parcendis litigantium expensis, vt clara decreta concipiantur propter cauillationes excusandas, quæ ex verbis obscuris, & subtilissimi iuris solent deduci, & alterari. multa etiam alia, quæ ad extraiudiciales spectant quæstiones, inferius dicemus.

Huius sic expeditæ materiæ preparatio; principalis nostræ quæstionis resolutioni locum facit: an iudex Ecclesiasticus vim faciat, non deferens appellationi interpositæ ¹⁵³ à prouisione cuiusvis beneficij. in qua partem negatiuam, nempe; vim non fieri tenent Lambert. de iure patro. p. 2. quæst. 11. art. 5. n. 2. vers. bene verum, dicens, quòd quando institutio facta est, possessionem adeptam non esse attentatam, appellatione pendente, cum suspensiuo careat, sed imò posse exequi, mandari institutionem, pro qua etiam parte videtur text. expressus in c. constitutus el. 2. 46. in ordine de appellat. vbi dicitur, quòd contra electum, vel confirmatum non admittitur exceptio, vel appellatio ad impediendum electionis, vel cõfirmationis effectum, sed demum posse habita possessione, pro quo solet etiam citari Philipp. Franch. ibi.

Et in terminis, vt nulla violentia fiat ¹⁵⁴ prouisione Capellanæ, si appellatio non deferatur; videtur affirmare Ceuallos in contra commun. q. 693. n. 31. in 1. tomo. per text. in d. c. constitutus, vt huiusmodi Capellanæ prouisio nõ impediatur, vel suspendatur, etiam si fuerit appellatio interposita, & suprema Cancellaria, ad quam vehitur per viam violentiæ, aliquando vim fieri, aliquando verò non fieri, arbitrari, licet melius esse (dicat,) appellacione spreta, vt tales prouisiones exequantur, ne vltima testatorum elogium, & animarum eorum suffragia suspendantur, bonaque lite pendente dissipentur. ex quibus ipse videtur probare, appellationem interpositam in prouisione beneficiorum admittendam non fore, quoquo modo emissa, siue extraiudicialiter procedatur, siue in contradictorio iudicio.

Sed ne re detineam diutius, illa est ¹⁵⁵ cõsors, ac receptissima omnium Doctorum, & Rotæ sententia, omni iure probabilis ac vera in hoc articulo circa prouisionem quorumcumque beneficiorum. quod si in procedatur sua primordiali natura retenta, hoc est extraiudicialiter, appellatio emissa ab illa

ab illa nullatenus suspendat, nec impediatur possessionis beneficii, seu Capellanie ademptionem, nec violenta, nec attentata dicitur, nec vis in delationis denegatione committitur, quemadmodum nec in ceteris actibus extrajudicialibus, de quibus supra ad princ. huius capituli dixi. textus est expressus, (sic etiam à Doct. oribus statim citatis, communiter intellectus) in cap. constitutis et 2. 46. in ordine de appellat. supra citatus.

Aut enim ipsa beneficiorum prouisio amissa primæua & alterata sua natura, iudicialiter celebretur, in contradictorio iudicio cum contradictore, & causæ cognitione iudicij ordine seruat, & per diffinitiuam sententiam (secundum quæ hucusque dicta sunt) tunc ab ea emissa appellatio suos effectus retinet. ita ut possessio adepta, & omnia postmodum gesta sint attentata, & nulla, ante omnia reuocanda, & reponenda, quia vtrique & licita est, & permissa, text. in cap. de collatione beneficii, de electione lib. 6. inuncto c. non solum. de appell. text. in clem. dispensatam de iudicij. inuncta clem. saepe. de verborum signif. c. 2. ut lite pendens. in 6.

157 Et huius articuli istam diuisam resolutionem probant Abbas in d. cap. constitutis n. 6. 14. & 15. Philipp. Franch. ibi num. 9. & Imola num. 6. & 13. Anton. de Butrio num. 9. 10. & 11. Decius num. si. Lambert. de iur. patr. lib. 2. part. 2. quest. 11. articulo 5. num. 2. Lancelot. Robert. qui in hac dist. optimè, & cum maxima claritate multis in locis loquutus est) de attentat. 2. p. cap. 12. limit. 4. n. 11. dicens, sic per Dominos de Rota, pluries fuisse iudicatum, quod quando institutio habet vim interloquutorie, & sic quando extrajudicialiter efficitur (ut supra per nos) appellatio non admittatur, at verò quando diffinitiuè pronuntiat, & per sententiam celebratur, appellatio ab ea pendente, nihil esse innouandum, per eundem Lancelorum de attentat. 2. p. cap. 12. limit. 49. num. 3. & 5. & limit. 5. num. 14. & 5. & loquendo in institutione facta pendente appellatione iudiciali, hoc est, quando proceditur iudicialiter, ut sit attentata possessio, ipse Lancelot. 2. p. in præfatione num. 298. & 603. & sequentibus. Natta consilij 568. Calderi. consil. 1. ut lite pendens. & idem cum Lanceloto locis superius allegatis tenet Azeuedus in Curia Pisana lib. 2. cap. 4. num. 14. cum quibus hanc doctrinam optimè adeptus est noster Perez de Lara de Capellan. lib. 2. cap. 11. à princ. dicens, quod à sententia lata in fauorem alterius ex litigantibus, cui iubetur Capellanie collationem fieri, altero appellante, non possit sententia præfata, & in contradictorio iudicio lata executioni demandari. Secus au-

tem quando prouisio habet vim interloquutorie, hoc est extrajudicialis, optimè & melius quam alibi præfata distinctionem probat, explicat, & declarat Hieronym. Gonzal. famosus aduocatus in regula. de men. & alter. gloss. 9. in annotatio. à num. 27. cum sequenti. & iterum inferius à num. 203. vsque ad n. 208. hoc itidem affirmat Cuchus in institutio. maior. lib. 4. tit. 4. num. 67. Nicolaus Garcia de benef. 9. p. cap. 4. à num. 16. dicens institutionem præsentati factam pendente appellatione, per alterum interposita à sententia ordinarij, & possessionem subsequutam, & à præsentato instituto captam, pendente appellatione iudiciali, interposita ab institutione facta in sententia esse attentatam, cum tunc causa appellabilis sit, allegat in id Ioan. Andr. Lapum, Domini. num. 7. & Franch. in cap. auaritia de electione in 6. idem etiam probant Brededor. in tractatu de appellat. 1. p. à quibus actibus titulo 20. vers. ab institutione præsentati. pag. 419. Marcus Anton. Genyensis in praxi Archiepiscop. Curia Neapol. cap. 61. num. 19. affirmans in d. Curia esse receptum; quod ubi post sententiam est facienda institutio, ut sit attentata, quando pendet appellatio, per quos & Perez de Lara, Lancelot. & Azeuedi. ita firmat Nicolaus Garcia loco relato num. 12. idem etiam probat Borgninus Caua. decis. 26. num. 56. p. 3. & eius additionator Brixian. in repertorio, verbo, appellatio interposita. dicentes, quod appellatio interposita à prouisione, & institutione beneficii facta extrajudicialiter, nec suspendit executionem, nec impedit administrationem lite durante. Secus si iudicialiter est facta, quia tunc admittitur, & causam suspendit.

Et loquendo in prouisione beneficiorum facta per sententiam, & contradictorem, quæ etiam declaratur, beneficium esse iuris patronatus, ut possit quoad vtrunque effectum appellari, post Lancelot. & alias Rotæ decisiones, atque Doctores tenet Ioan. Hieron. Campanill. diuersi iur. canon. rubrica 11. cap. 13. num. 476. fol. 398. & ita pluries tenuisse Rotam, firmat Marefcot. var. resolut. lib. 2. c. 64. à num. 20. eandem distinctionem à Rota receptam esse, passim reperio, ipsamque huiusmodi in appellationibus recipiendis, vel non, & deducendis attentatis: præ oculis semper habere, ut in terminis videre est per vnam Zamoren. beneficii coram Cotta 20. Iunij 1575. & alia Calaguritana beneficii 7. Maij 1574. coram Blanqueto. Alia Compostellana parochial. 9. Decemb. 1592. nouiter fuit resolutum in alia Calaguritana beneficii. 18. April. 1603. & in alia etiam Calaguritana, de Olluari. 28. Ianuarij, & 22. Marci 1604. qua

quarum meminit Hieron. Gonzal. loco citato supra num. 203. & iterum num. 27. quo loci dicit, in hac vltima decisione ipso informantè, decum fuisse, quandam constitutionem disponentem institutionem, quod præsentante à maiori parte Capitularium, præsentato statim fiat collatio, & traditio possessionis, de qua constitutione fuit oppositum per quendam præsentatum, de quo ibi, cui per Rotam fuit responsum, vltra alias rationes, non excusasse attentatam possessionem, & institutionem subsequutam, quia dicta constitutio esset intelligenda, quando extrajudicialiter proceditur ad institutionem, non autem quando iudicialiter, quia tunc appellatio emissa habet vtrunque effectum suspensiuum, & deuolutiuum. ita ut ea pendente, vel termino ad eam proponendam, non potest fieri actualis collatio, & institutio. imò facta foret attentata, & nulla, ut per eundem in dict. num. 203. & Doctores supra citatos.

Eiusdem etiã distinctionis sequutus meminit optimè Marquess. in tractatu de commissionib. 1. p. cap. 13. num. 90. ut ab institutione extrajudicialiter facta appellationi emissa deferendum non sit. Secus autem appellationi interiectæ ab institutione facta, & celebrata in forma iudicij contradictorij, quia tunc ut licet deferendum est, & quidquid ea pendente, fuerit attentum, tunc ut nullum protinus reuocandum, allegat Rotam decis. 30. de appell. in nouis. & Achill. decis. 26. de appell. qui ita nuperrimè fuisse decum per Rotam coram Domino Petria in vna Auriens. 1. Iulij 1596. testatur, allegat etiam Lancelot. ad id.

160 Pariter etiam hanc doctrinam amplexa est Rota pluribus causis, signanter in vna Neapolitan. Capellanæ de mense Decemb. 1562. & in alia Calaguritana portionis, de Amarita. 27. Iulij 1575. quæ est decisio 6. 2. part. diuersorum, & alias plures, quas allegat Nicolaus Garcia dict. 2. romo 9. p. cap. 4. à num. 17. & ibi à num. 24. versiculo non refragatur vsque ad num. 26. alias decisiones Rotæ ad literam referet, expressè tenentes, Doctores & iura prohibentia appellationem à prouisione beneficiorum, & Capellaniarum procedere, & debere intelligi; quando extrajudicialiter in illa procedatur: secus autem quando iudicialiter processum est, quia tunc appellationem admittendam esse, & attentatum facere, quæ decisiones præcipuè allegat ibi, num. 25. alios extra iam à nobis citatos, Doctores allegat, alias etiam decisiones plures Rotæ videre poteris per Lancelot. Robert. & Perez de Lara in locis superius allegatis, & plures alias Rotæ deci-

siones & Doctores pro hac distinctione adduxi 3. part. cap. 11. à num. 3. quos omnino vide. & testatur etiam Marefcotus var. resolut. lib. 2. cap. 64. à num. 20.

Quam doctrinam & distinctionem, ut 161 admittas, velim generaliter in omni, omniumque Beneficiorum, prouisione, collatione, confirmatione facta ad electionem, & institutione facta ad præsentationem alterius, ut extra Doctores proximè ita loquentes supracitatos, tenent Franchus in cap. si. de electione lib. 6. num. 9. & in d. cap. constitutis 2. de appella. Sarnierius decis. 31. Guido Bonus decis. 104. & fuit resolutum in vna Neapol. Capellanæ de mē. Decemb. 1602. & Rota decis. 266. num. 1. lib. 3. diuerso. & in decis. 6. num. 1. cum sequentibus. part. 2. diuerso. Lancelot. Robert. 2. part. cap. 4. in præfatione, num. 725. & cap. 12. dist. limit. 49. num. 1. & per totam, & ex supra relatis DD. id. potest etiam colligi. & optimè animaduertit Gonzal. d. gloss. 9. in annota. n. 206. qui num. 207. rectissime damnat aliquos, præcipuè Azeuedum in Curia Pisana lib. 2. cap. 4. num. 14. dicentem, aliud esse ad impediendam executionem in confirmatione, & institutione, & aliud in collatione. Eundem etiam in hoc damnat Garcia d. 9. part. cap. 4. num. 26. maxime cum superius probauimus, hoc in cap. in omnibus his casibus dupliciter etiam procedi solere, quandoque extrajudicialiter, quandoque verò iudicialiter.

Ist hæc nostra resolutio omnino practicanda est, quemadmodum passim, & quotidie practicam vidi in hac nostra alma Regia Galleca Curia, in causis, quæ ad eam trahuntur per viam violentiæ: & sic etiam in terminis nostræ quæstionis dicit Perez de Lara in d. tractatu de annujs. & Capell. lib. 2. cap. 11. num. 8. quod si de facto Ordinarius exequitur suam sententiam latam super prouisione Capellanæ, appellatione sprete, & causa feratur ad Regiam Cancellariam prætextu violentiæ auferenda, iubetur ab auditoribus, omnia reponi eo in statu, quo erant tempore prolata sententia. quem ad id referens, etiam sequitur Nicolaus Garcia proximè relato num. 27. vbi desuper etiam affirmat, quod superior ad quem appellatur, reuocat omnia gesta, appellatione iudiciali pendente, ut attentata.

Et vterque, Lara, scilicet, & Garcia, ille 163 num. 10. iste num. 26. reprobant Ceuillos in d. quest. 693. num. 31. qui dum in contrarium videtur se inclinari (ut supra ad princ. huius quæstionis diximus) ex eoque mouetur, quod supremi Cancellariæ auditores diuersimodè declarare solent, aditi pro delatione appellationis à prouisione Capellanæ, modò

modò vim fieri, modò verò nullatenus, ex quo quidem nulla arguitur contrarietas nostræ doctrinæ, & distinctioni. Enimverò, quandoque ad eas vehuntur causæ huiusmodi retenta sua primæua natura, & sic extrajudiciales omnino, quo casu nihil mirum, ut vim non fieri declarent, cum appellatio non suspendat. quandoque verò causæ prædictæ accedunt alterata natura prouisionis, & sic iudiciales omnino, & ideo vim fieri, non deferendo loquuntur. & saluando D. Cevallos dico, quòd ipse nihil loquatur, quando prouisio Capellanix facta est, vel mandatur fieri per sententiam, & in contradictorio iudicio, nec id ex eius verbis colligitur, sed loquatur generaliter, ut prouisio fieri debet appellatione sprete, qui assumendus est in hunc sensum, scilicet; in prouisione Capellanix retinente suam primæuam naturam, & sic quando est extrajudicialis. & ad hoc suadeo, cum alleget text. in d. cap. constitutus 2. de appella. qui (ut diximus, & dicemus) loquitur in extrajudiciali prouisione. Opinionem tamen Cevallos falsam vocat Aloys. Riccius, in praxi decis. iur. patron. de is. 2. 9. num. 3. 51. cum sequentibus. culpabilis quippe redditur cum genericè, & indistinctè loquatur.

164 Et ideo nec etiam debent ob stare cetera, quæ adduximus pro contraria parte huius quæstionis. non Lambert. dum dicit, institutum posse pendente appellatione ab institutione capere possessionem, quia est quid facti & effectus consequutius institutionis, cui respondet Azeued. Lara, Gonzal. n. 207. Garcia num. 20. dicentes, literam Lambertini esse corruptam, & ita à Rota in vna Neapolitana fuisse declaratum, cum debeat intelligi, quando institutio facta non habet vim distinctiua, sed fuit facta extrajudicialiter, & sine contradictore, ut colligitur ex his, quæ ipse dicit ibi num. precedente, quo casu appellatio tanquam ab interlocutoria non debet facere attentata. Pro quo etiam vide Aloys. Ricc. ubi proximè. & quæ nos 3. p. cap. 11. à num. 3. 1.

165 Et ita etiam ad text. in d. cap. constitutus 2. de appellat. dum dicit, appellatione pendente possessionem beneficii adeptam, non esse attentatam, eo modo respondetur, loqui in extrajudiciali prouisione, quod latè tradit Lancelo. de attent. 2. part. cap. 4. numer. 614. & 627. & cap. 12. in præfatione num. 79. & præsertim limi. 40. & 49. supra allegatus, & ultra eum Ioan. Andr. Lopus, Dominic. & Franc. in d. cap. auaritia, Cuchus in instit. maior. lib. 4. tit. 4. num. 67. & Garcia d. num. 19. Hieron. Gonzal. supra num. 207. versiculo & ad tex.

Vnum tamen vtile aduerte, quod scribit Lancelot. in supra dictis locis, & præcipuè in dict. 2. p. cap. 12. limi. d. 49. num. 4. Doctores hac in te loquentes, esse reducendos, & intelligendos secundum terminos nostræ resolutionis, quapropter asserentes præsentatum, electum, seu aliàs prouisum de beneficio, posse pendente appellatione à tali prouisione; capere possessionem, & non esse attentatam; intelligi debere in appellatione extrajudiciali, & quando in prouisione extrajudicialiter processum est.

Hinc intelligenda veniunt, quæ ipse dicit 166 Lancelot. loco proximè citato limitatione 40. gesta post appellationem, quæ sunt consequutia ad actus factos ante appellationem, non esse attentata, nec ut talia reuocanda, cuius inter alia hoc exemplum reddit, quod inuestitura, & traditio possessionis esset actus consequutius ad ipsam collationem, & electionem celebratam ante appellationem, quia ea ratione hoc fieri licitum esse appellatione pendente, dicunt Doctores ab eo citati ibi à num. 5. quia hoc est intelligendum, & præfati Doctores, quando ipsa prouisio beneficii facta est extrajudicialiter, quia tunc possessio non suspenditur per appellationem subsequutam; non autem quando iudicialiter facta fuit prouisio, quia tunc sententia non exequitur, sed per appellationem suspendit eius effectus. quod ita hanc doctrinam intelligit, & declarat expressè idem Lancelot. ibi à num. 10. & 11. cum seq.

Huius tamen nostræ quæstionis resolutio, & doctrina, cui dicta distinctio inest, licet iure communi generaliter procedat, & habeat locum in quorumcumque beneficiorum collatione, institutione, electione, confirmatione, vel quavis prouisione; in parochialibus tamen fallit, in quibus speciali prærogatiua, peculiarique ratione, ut animarum saluti melius consuleretur, nouiori indutum est à sacrosancto Tridentini Decreto sess. 24. de reformatione cap. 18. ante finem. versiculo nec prædictorum examinatorum, & in constitutione motu proprio edita Pij V. sub 15. Kalend. Aprilis 1566. incipienti, in conferendis beneficijs. & sæpe censuit Sacra Concilij Trident. congregatio, & Rota resoluit, ut in collationibus, & possessionum traditionibus Ecclesiarum Parochialium, per nullam appellationem suspendantur, quoquo modo, nulla adhibita distinctione, an extrajudicialiter an iudicialiter sit processum.

Quod ita expressè limitauit præfatam doctrinam Hieronym. Gonzal. in d. gloss. 9. in annotat. num. 213. cum sequentibus, constituit regulam generalem, quòd quando in prouisione

prouisione beneficiorum proceditur iudicialiter, appellatio habeat vtrimque. Eam numero 208. limitat in Parochialibus, & specialiter declarat ipse in annotatione quam habet in margine ibi, penes dict. numer. 263. ita (à collatione, vel prouisione iudiciali regulariter datur appellatio, nisi in casibus declaratis vsque ad finem, &c.) quorum casus prior est iste de Parochialibus, qui habetur dict. numero 208. & loquendo in prouisione Parochialis iuris patronatus facta per sententiam, qua etiam declaratur beneficium iuris patronatus esse, teneat idem, ut non possit appellari quoad suspensiuum. Ioann. Hieronym. Campanill. diuers. iur. canon. rubrica 11. cap. 13. numero 476. pariter & eodem modo Perez de Lara ubi supra dict. l. 2. cap. 11. qui postquam à principio resoluit permissam esse appellationem, quando per sententiam definitiuam iubetur fieri institutio, seu collatio beneficii, dicit numero 7. ex d. Trident. decreto, prædictam doctrinam non habere locum in Parochialibus, allegans ad id Rotæ decisionem 6. 2. part. num. 3. in nouissimis.

169 Erta omni modo, non aliàs, intelligendus est prædicti Tridentini locus & motus proprii, ut in Parochialium prouisione, siue extrajudicialiter siue iudicialiter procedatur, possessio per appellationem non suspendatur, peculiari ratione, qua fundantur ea iura, quæ non viget in cæteris beneficijs fauore animarum, cum expediat earundem, saluti celeritima Parochialium prouisio, cum aliàs ex longa vacatione Parochialium periculum sequatur animabus, textus in cap. si Apostolica 35. de præbend. in 6. ibi, ne ipsarum vacatio diutina periculum valeat animabus afferre, &c.) & in motu proprio Pij V. in conferendis probatur ad medium, ibi, Ne Parochiales Ecclesiarum diu in suspensio maneat, in maximum animarum periculum, &c.) quæ est ratio, ut multoties recedatur à iuris communis regulis, & dentur in Parochialibus specialitates aliquæ extra citraque beneficia, quæ simplicia sunt, vt videre est ex his, quæ Gonzal. de mensi. §. 5. præfati à numer. 125. & 172 in glossa 6. per totum & sic dicitur, quòd cure animarum exercitium continet in se magnum periculum, cum sit ars actium, cap. penultim. de etate & qualitate. Bonifac. Vitalinus in dem. 1. num. 29. de præbendis. ubi n. 30. & 32. dicit quòd cura est tanto pretiosior, quanto periculosior, & quòd non omnis Sacerdos est ad curam animarum idoneus,

171 & sic si intelligerentur dictæ nouæ dispositiones de appellatione extrajudiciali tantum, nihil specialitatis, nec fauoris continerent. Salgado de protect. Reg. Tom. I.

rent vltra ius commune, quòd eo casu omnibus alijs beneficijs quibusuis, & parochialibus licet adimere appellationem ex d. cap. constitutus, & Doctores ceterua; dixi. & sic vt de dubio seruiat, illorum iuris dispositio iuxta leg. Labeo de Carbonia. edita, intelligenda, & trahenda est, vt disponat in casu, quo aliàs erat ei permessa appellatio, vt est in processu iudiciali.

174 Quod nouum non est, quia quando periculum est in mora, recedimus à regulis ordinarijs, ac ideo ea, quæ celerem expeditionem desiderant, appellationem non admittunt, Speculator de appellat. §. in quibus. versiculo 8. Franchus in cap. qua fronte. sub numero 18. de appellatio. per illum textum, & Lancelot Robert. de attentat. 2. part. cap. 12. limit. 43. numero 1. cum sequentibus, & vltim. & penultim. Ergo cum imminet animabus periculum, ex Parochialis longa vacatione, & morosa prouisione, prout foret, si tres sententiæ exequutorialesque ad eius prouisionem expectarentur: nihil mirum, vt consilium omnem appellationem, & extrajudicialem, & iudicialem adimeret periculi, & specialitatis ratione attentata.

Desuper suadet, quoniam Concilium 175 ita disponit: (nec prædictorum examinatorum relationem, quominus exceptionem habeat, nulla deuolutio aut appellatio, etiam ad S. Apostol. &c. impediat, aut suspendat, &c.) quibus verbis omnem appellationem tam iudicialem, quam extrajudicialem excludit, quia dictio (nulla) est distributiva, pertinet ad plura, nec potest de vno tantum prædicari, ita Ias. in leg. quem admodum numero 3. per illum textum. ff. de acquiren. possess. Alexander in lege 1. ff. eodem titulo. Zenedus in singular. singul. 67. numero finali. ubi numero 1. ex pluribus dicit, quòd est negatiua vniuersalis, omnia excludens.

176 Deinde probatur ex eo, quòd licet quando appellatio prohibetur in odium alicuius, & atrocitatem criminis, sit pœna, tamen quando prohibitio appellationis prouenit ex natura causæ, vt in possessorio, alimentis, & hoc casu, &c. tunc est priuilegium inductum ipsi causæ. ita eleganter Bald. in l. obseruare num. 12. Cod. quorum appellat. non recipi. sed priuilegij ita debet fieri interpretatio, vt aliquid specialitatis contineat, cap. in his 30. de priuilegijs. Hostiens. per textum ibi in cap. 1. numero 9. de rescriptis. Anastasius Germin. in tractatu de indultis. §. etiam si secularia num. 14. & vt aliquid addat iuri communi, vt in simili dicit Purpuratus consilio 371 in fi. Socin. cons. 84. n. 6. vers. confirmantur
O o præmissa.

premissa Barba. *consilio* 44. numero 9. in fine. Petrus Surd. *decisione* 123. num. 11. & probant textus in *leg. 1. ff. ad municip. l. si quando ff. de leg. 1. l. fin. de constitution. Princ. l. si quando Cod. de inoffic. testament. & vbiq. gloss. & Doctores, ne inane, & superfluum dicatur, & omnis dispositio ita debet intelligi, & interpretari, ne reddatur superflua. Castren. *consilio* 175. numero 4. volum. 1. Socius *consilio* 33. numero 14. volum. 1. Craue-
 179 ra pro gener. numero 46. & sequentibus. etiam in materia stricta, & pœnali, Baldus in *cap. 1. de capt. qui cur. vend. Abbas consilio* 32. columna 1. in fine volum. 2. Surdus *decisione* 195. numero 1. plures allegans in *consilio* 127. numero 9. ergo cum in Parochialibus iure communi, quando proceditur extraiudicialiter, appellatio non admittitur, & hoc nouiter priuilegio indicat Trident. & motus proprius, vt nulla in eis appellatio admittatur, debet intelligi ultra ius commune, & sic in casu, quo aliàs admittebatur.*

180 Aliter enim minimè posset verificari doctrina supra tradita à Doctoribus, præcipuè Lara *dicit. cap. 11. numero 7. & Gonzalez dicit. glossa 9. in annotatio. numero 209. & iterum* 184. cum sequentibus. pro quibus est decisio Rotæ 10. numero 2. part. 2. diuersorum, & *decis. 6. sub numero 1. & supra cum sequentibus. part. 2. diuers.* Trident. disposition. *dicit. cap. 18.* quoad appellacionem esse specialem, quoad Parochiales tantum, & ita nullo modo esse trahendam, nec intelligendam in cæteris beneficiis simplicibus, quæ si in appellacionibus iudicialibus non loqueretur, idem vtiq. contineret, quod ius commune, & ita necessariò trahi deberet ad alia beneficia simplicia, quod esset absurdum & non speciale.

181 Et facit ad propositum ferè in terminis, quod dicit Arerin. in *consilio* 106. num. 7. & 11. quod statutum prohibens appellari ab interlocutoria, puta; locum habeat, etiam quando ex iure communi permilla est appellatio, & dicit Negusantius de *pignor. in 1. membr. 8. part. princ. num. 3.* quod Egidiana constitutio prohibens appellacionem
 182 in causis possessorij, obtinebit etiam, quando licita esset appellatio, latè Surdus *decisione* 164. num. 18. vbi dicit, quod etiam procedit in rescripto ex infinitis decisionibus, & doctrinis, quas ipse ponit in *consilio* 252. num. 24. & sequentibus. vbi latissimè. Adde quod dicit Bald. in *l. 2. Cod. de appella.*
 183 quod si causa possessorij, in qua est prohibita appellatio, committatur appellacione remota, non poterit appellari in illis etiam casibus specialibus, quibus erat permilla. Sequitur Ruinus *consilio* 82. num. 4. volum. 5.

Rolandus à Valle *consilio* 7. volum. 3.
 Ex qua ratione dicunt Ioseph. Ludou. 184 *decis. Perus. 20. Domina. num. 22. & 23.* Ioan. Baptist. Ponta. *tractatu de spolio. lib. 4. cap. 3. sub numero 42. folio 305.* Negusantius de *pigno. part. 8. memb. 1. num. 3. fol. 252.* Pute. *decisione* 293. in causa Placenti. sub numero 2. lib. 2. Contardus in *l. vnic. in ampliatio. numero* 133. 1. *Cod. si de moment. dicentes,* quod statutum prohibens appellacionem in possessorij, debet intelligi, vt illam prohibeat in casibus, quibus aliàs iure communi erat permilla, ne redderetur superfluum.

Et confirmatur, quia si clausula (appellacione remota) apponatur in rescripto possessorij, operatur, vt nullatenus appelletur, etiam vbi aliàs appellaretur in aliquo casu speciali. Ampliat autem naturam possessorij, & remouet obstaculum, vt sic aliquid ultra ius commune operetur, Franch. in *cap. pastoralis* 53. num. 12. in *fin. quest. 17. de appellati.* Contard. *vbi proximè in ampliatio. num. 134.* licet aliter intelligat Escacia de *appell. quest. 17. limit. 6. memb. 7. n. 114. & sequentibus.* & iterum *quest. 17. limit. 6. memb. 6. sub num. 24. & 25.*

Et denique hoc idem probatur ex resolutione illius questionis, de qua per nos infra 3. part. cap. 4. & per Hieronymum. Gonzal. de *alternat. gloss. 6. à num. 226. & supra.* quod quando Ordinarius aliquem elegit ad Parochialem, cuius sententiam, seu iudicium aliqua iusta causa non fuit exequutus, & postmodum iudex superior per appellacionem ab altero oppositore aditus, eam reuocauit. Sed tunc suam secundam sententiam, qua iussit alicui fieri collationem, possit executioni mittere appellacione ab ea interposita non obstante. quia par ratio in ista secunda sententia ad executionem viget, quæ in prima, quando non est exequuta à primo iudice Ordinario, cui rectè conducunt quæ latè dixi infra 3. part. cap. 11. per totum. Vides igitur & in fortioribus terminis, prout est secunda sententia, quod appellatio non admittitur in Parochialibus, emissa à sententia lata in contradictorio iudicio cum causæ cognitione, & processu iudiciali, quia (vt inferius probabimus) appellatio postquam legitime intimata est, beneficium faceret litigiosum. & ita ista nostra sententia, & intelligentia ad Concilium Tridentinum, & motum proprium Pij V. communiter practicatur in supremis tribunalibus aditus per viam violentiæ, vt si aliàs seruata est forma prædicti decreti Tridentini, motus proprii, aliarumque Canoniarum constitutionum, ordine non omisso, & iuridicè ab Ordinario processum esse

esse inueniant; vim nullam fieri appellacioni huiusmodi non deferendo, indistinctè declarant. & insuper pro huius questionis nostra resolutione vide quamplures doctrinas, & fundamenta adducta per Rotam, cuius decisio literaliter est apposta infra 3. p. cap. 4. à num. 67.

Igitur in prædicta questione, & limitatione tres sunt deducendæ cõclusiones, cum aliis tribus declarationibus pariter deducendis ex resolutione à nobis tradita circa illam alteratam questionem, an quando prohibita est appellatio à causa principali, censetur etiam prohibita à grauaminibus incidentibus, & emergentibus, de qua nos supra hac 2. p. cap. 6. à num. 42. vbi latè. Ex quibus faciliùs apparebit resolutio ad nonnulla dubia, circa hanc materiam in discursu agitanda.

187 Prima sit conclusio, si in prouisione quorumcunque beneficiorum simplicium, puta; collatione, electione, præsentatione, institutione, seu confirmatione, proceditur sui primæua natura retenta, hoc est, extraiudicialiter; appellacioni ab his actibus, tanquam extraiudicialibus, emissa ab aliquo iudex non deferens, sed ea non obstante, ad executionem, & possessionis traditionem deueniat; vim non facit, quam probant Doctores superius citati.

188 Hanc conclusionem declara, seu extendè, quod cum in his actibus appellatio vnus habeat effectum, deuolutiuum scilicet; non suspensiuum, pariter procedat, & habeat locum in his grauaminibus, quæ acciderè solent in discursu ipsius prouisionis, etiam si de qualificatis sint. qualificata grauamina uoco, quæ vel habent vim diffinitiuam, vel contineant damnum irreparabile, vel præiudicialia sint principali negotio, secundum Concilium Tridentinum, & ea quæ latè in eius explicationem congestimus supra 2. parte cap. 1. nam hoc casu prohibita appellacione in negotio principalis etiam prohibita ab incidentibus articulis, probauimus latè in *dicit. cap. 6. in 1. distinctionis membro dicit. 2. part. à numero 42.* cum sequentibus, quia accessorium sequitur naturam causæ principalis, & quia articuli causæ eiusdem naturæ sunt, cuius est causa. & cum quid prohibetur, prohibuitur conferri omne, per quod peruenitur ad illud. de quibus per nos latè in *dicit. cap. 6. à num. 42.*

189 Et illud magis præcipuè viget, quia quando prouiso est extraiudicialis, singuli eius actus, & articuli de per se sunt necessario extraiudiciales, & sic à nullo tanquam ab actu extraiudiciali appellatio emissa suspensio

Salgado de protect. Reg. Tom. I.

dit, & hoc optimè probatur in duabus decisionibus Rotæ, in declaratione secundæ conclusionis infra adductæ. in quibus ad iudicandam appellacionem habere vtrumque effectum, interpositam à quodam legitimo grauamine incidente in prouisione cuiusdam beneficii simplicis, fuit necessarium, vt constaret, in prouisione litem esse introductam, & iudicium formatum, vide infra à numero 192. vbi dicitæ decisiones adducuntur, & num. 215. & supra.

Secunda sit conclusio, generaliter ab omni prouisione quorumcumque beneficiorum simplicium, in qua proceditur alterata sui primitiua natura, & sic iudicialiter iudicij forma seruata, cum contradictore & causæ cognitione: appellacioni interpositæ non deferens iudex, vim facere, declarandum, & possessionis traditionem, omniaque reponenda in eodem statu, quo erant tempore appellacionis emissæ, vel emittendæ. quam comprobant Doctores supra in ista questione adducti.

Et istam conclusionem declara, quod cum à diffinitiuam hoc in casu sit admissa appellatio quoad vtrumque; minimè deneganda est ab incidentibus, seu emergentibus grauaminibus, quando, scilicet, sunt qualificata, vel quia vim habent diffinitiuam, vel quia damnum continent irreparabile, vel præiudicialia sint causæ principali, quemadmodum in cæteris causis; secus autem quando qualificata non sint, secundum Concilium Tridentinum *sessio. ne 24. de reformatione cap. 20. textus in leg. 2. ff. de appello. recipi. leg. ante sententiam. Cod. quorum appellatio non recipi. & quæ latè congestimus supra hac 2. parte cap. 1. Et hanc declarationem probant duæ Rotæ decisiones, altera 265. libro 3. part. 3. diuers. alia verò 227. part. 3. libr. 2. diuers. vbi appellatio ab incidenti grauamine, nempe; iniusta denegatione termini petiti à quodam oppositore cuidam Capellanæ, & sic beneficio simplici, & sic emissa à quodam grauamine irreparabili, & iusta, ac legitima in Rota fuit iudicata appellatio, habens vtrumque effectum, inquisito & confliro prius; quod præfata appellatio esset iudicialis, quia erat prouisionis processus iudicialiter inchoatus, & lis introducta, cum esset edictum propositum, & facta opposicione, & opposita legitima exceptione, quia erat in proximiori gradu consanguineus ad Capellaniam, allegado ad hoc Lambert. de iure patronatus, art. 9. quest. 4. princip. quem nos in id multis in locis superius citauimus, de quibus decisionibus mox est tractandum.*

O o 2 Tertia

193 Tertia sic conclusio, à prouisione Parochialium, siue iudicialiter, siue extrajudicialiter procedatur; appellationi emissa iudex non deferens, sed executioni sententiam mittens, vim nullam facit, cum hoc casu appellatio non suspendat, ex dict. Trid. motu proprio, & Doctoribus supra, & ex infra dicendis.

194 Hanc conclusionem declara pariter, quo prima conclusione, vt cum sit prohibita appellatio, non quoad vtrumque effectum; sed suspensiuum dumtaxat, (vt mox apparebit) minime admittenda est ab incidentibus, & emergentibus in ipsa prouisione, siue iudicialis sit, siue extrajudicialis, ex his, quæ resoluimus supra hac 2. p. c. 6. à num. 42. vbi diximus, quod quando appellatio prohibetur quoad vnum effectum tantum, censeatur etiam prohibita ab incidentibus, seu emergentibus, cui adiecit nonnullas limitationes, quas hic repetere potes. At verò quando in negotio principali appellatio prohibita sit quoad vtrumque; tunc appellatio admittenda est ab incidentibus, seu emergentibus quibusuis grauaminibus, etiam non qualificatis. quia tunc quodcumque grauamen sit, iam est irreparabile per appellationem à diffinitiuam ex Concil. Tridentino sess. 13. de reformatione. cap. 20. & nos latè probauimus ibi in 2. distinctionis membro à numero 8. ad quæ te remitto, & ita confederandas & conciliandas illas duas contrarias Doctorum opiniones, firmamus ibi.

195 His sic propositis & declaratis conclusionibus, facillimè deuenies in cognitionem difficultatum, quæ circa hanc materiam accidunt, quarum nonnullas in specie resoluam. Et primitus ex his, quæ in hac tertia conclusione cum declaratione diximus, cauendum est omnino à Hieronym. Gonzal. num. 223. & 224. quem similiter reprobando citauimus supra 2. p. cap. 6. à num. 70. dum dicit, loquendo in Parochialibus, quod licet in eis non appellatur, poterit appellari à denegatione termini ad probandum, non admissione articulorum, & similibus grauaminibus incidentibus in causa, motus ex doctrina aliquorum Doctorum tenentium, prohibita appellatione in causa principali, sic ceteri prohibita in incidente, à me cum aliis in d. c. 6. hac 2. p. ad n. 70. & supra adductis, quos ibi procedere, & intelligi dixi, quoad appellatio in principali prohibetur quoad vtrumque effectum. aliqui verò loquuntur in terminis aliquarum limitationum, quæ communes sunt omnibus negotiis, & causis à iure privilegiatis, respectu suspensiuo effectus, quas ibi probauimus, scilicet, in

interloquutoria super legitimatione personarum, in inordinato processu, in defectu iurisdictionis, seu aliorum defectuum, & nullitatum, & aliis, quibus casibus permiffam esse appellationem quoad vtrumque, diximus, etiam si à principali causa prohibita sit quoad vnum deuolutiuum, nempe ex nonnullis ex his Doctoribus, quos ipse Gonzalez citat absolute, & indistinctè, qui omnino est reducendus ad terminos huius conclusionis cum declaratione, vt etiam latius adnotaui iam in d. c. 6. hac d. 2. p. ad n. 70. & sursum per multos numeros.

196 Illud etiam libet declarare, in quo nimis variè & confusè loquutum fuisse Nicolaum Garciam reperio, quomodo negata intelligatur, vel permiffa appellatio à relatione examinatorum, & electione Episcopi ad Parochialem, in quo Nicol. Garcia de beneficiis 2. tomo 9. p. cap. 2. num. 240. & 242. & 246. hoc diuisit in duas partes, scilicet; in reprobatione, seu quauis alia relatione examinatorum, vt in illa sit per consilium prohibita appellatio quoad vtrumque effectum, deuolutiuum, & suspensiuum simul, vt ex dict. numero 242. constat. & repetit iterum in numero 252. prope finem. & in mala electione Ordinarij, quod in illa appellatio quoad vnum tantum, suspensiuum effectum est prohibita, de quo in dict. numero 246. quibus ita declarat, quod antea numero 239. dixerat absolute, vt à reprobatione examinatorum non dari appellationem, à mala autem Ordinarij electionem dari.

197 Sed vt tibi clarior iste articulus liqueat, suppono; quod Concilium Tridentinum dict. sessione 24. de reformatione cap. 18. dum formam assignat Parochialium prouisionibus, ita dicit post medium (nec prædictorum examinatorum, quominus executionem habeat, nulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, &c. impediatur aut suspendatur, &c.) & in constitutione motu proprio Pij V. post medium ita legitur (quod si Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis elegerit, possint hi, qui reiecti fuerint, à mala electione huiusmodi ad metropolitanam, &c. vel si ipse eligens metropolitanam, aut exemptum fuerit, ad viciniorum Ordinarium, vti nostrum, & Sedis huiusmodi delegatum, aut aliàs ad ipsam Sedem Apostolicam appellare, &c.)

Sequitur & facit (hæc tamen appellatio interposita interim non impediatur, aut suspendatur, quominus electio per Ordinarium primo loco facta, interim debita mandetur executioni, & prouisus ab eadem Ecclesia causa

causa appellationis huiusmodi pendente, non amoueat, &c.) Ecce igitur quanta hæc iura claritate procedunt in amouenda appellatione in prouisionibus Parochialium, vt scilicet; relatio quælibet, siue reprobando, siue approbando; examinatorum Synodaliū, quam faciunt Ordinario, eiusque arbitraria electio mandentur executioni, huius virtute possessio Parochialis tradatur, quam nulla appellatio impedit, nec suspendit. Ex quo euidenter colligitur, & apparet, solum suspensiuum effectum esse in huiusmodi appellationibus sublatum. ita comprobant Flamin. Parisius de resign. beneficij lib. 8. quest. 9. numero 104. Cechus de re. Ecclesia. cap. 28. de Parocho n. 6. & 7. Marc. Anton. Genouf. in prax. Archiepiscop. cap. 69. numero 5. Zerola in pract. Episcop. 1. part. verbo, Parochia. §. 2. dubio 9. Hieronymus Gonzal. de men. alter. glossa 6. numero 163. & idem in glossa 9. in annotat. numero 209. dicens ibi, ita pluries sensisse sacram Concil. Trident. Congregationem. ex quibus parem vim habet appellatio à reprobatione, quam ab electione, virtute eius facta ab Ordinario, Ioan. Hieronym. Campanill. diuers. iur. canon. rubrica 11. cap. 13. num. 476. post medium.

199 Et ita minus rectè loquutum fuisse Nicolaum Garciam supra in distinguendo hos casus, apparet, qui conuincitur tam ex dict. Doctoribus, quam ex duabus Rotæ decisionibus, interpretum Concilij Tridentini congestis à Farinacio 4. part. quarum altera est 23. in ordine edicta 4. Maij 1592. quæ sic ait (congregatio Concilij censuit, à reprobatione examinatorum dari appellationem ad effectum deuolutiuum à die scientiæ.) altera 256. in ordine, die 7. Augusti 1600. in hæc verba (congregatio Concilij censuit, à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad Parochialem Ecclesiam vacantem, minus idoneum renuntiarent; dari appellationem ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum) ergo à reprobatione examinatorum non est prohibita appellatio quoad vtrumque, vt perperam intellexit Nicolaus Garcia supra dict. num. 242.

201 Est desuper aduertendum, quod cum in Parochialibus non detur appellatio suspensiuam, sed deuolutiuam dumtaxat, prouisus in possessionem missus interim pendente dict. appellatione coram superioribus ab ea amouendus non est, iuxta dictam constitutionem Pij V. supra relata; & notant Zerola Cech. Genouf. Gonzal. vbi supra, & Nicolaus Garcia numero 246. & idem dicens declaratio Concilij in dict. cap. 18. super verb. poterit Ordinarius. versiculo si Episcopus minus Salgado de protect. Reg. Tom. 1.

habilem, & versiculo sequenti, pro quo facit elegans Rotæ decisio omnino videnda quam adduxi infra 3. part. cap. 4. à numero 76. vsque ad finem, numero 88. etiam si à iudice appellationis contra ipsum sententia lata sit, qua reuocata primam, & iudicium ordinarij, adhuc ista secunda non est executioni demandanda, nec eius virtute amouendus possessor pendente appellatione, ab hac secunda sententia interposita per ipsum emissa, sed sunt expectandæ executiones ex eisdem authoribus, & Gutier. lib. 2. canon. questio. cap. 11. numero 25. & practico. questio. lib. 11. quest. 146. & nos hanc latius, & alias similes infra 3. part. commodiori loco examinamus, nempe in cap. 4. & ita in terminis pluribus comprobatis fundamentaliter determinauit Rota, vt testatur Farin. decis. 517. tomo 2. 1. p. fol. 98. quam vide ad literam, d. cap. 4. num. 507.

202 Quibus proximum est, quærere; an examinatoribus deputatis ad concursum Parochialis in relatione discordantibus, appellatio ab electione Episcopi habeat vtrumque effectum, ita vt impediatur prouisio beneficii possessionem. In quo partem affirmatiuam amplexus est Hieronym. Gonzal. d. gloss. 9. n. 209. ad si. motus ex sententia sanctæ congregationis, & per Flaminium Parisium de resignatione lib. 8. q. 9. n. 104.

203 Sed contrariam, eodem modo huiusmodi appellationem suspensiuo carere, veriorum existimo, quoniam Flamin. Paris. illud ait dumtaxat, in vna Vicentina fuisse resolutum, in congregatione Concilij pridie Kalendis Septembris 1570. quod datur appellatio à mala electione, quam fecit Episcopus, quoties examinatores sunt discordes. Quod non sine magna difficultate potest pro sua opinione Gonzal. inducere siquidem prædicta Congregatio idem, quod motus proprius, sentit, quo disponitur; vt quomodocumque detegatur mala electio ordinarij, appellatio detur, quod intelligitur de deuolutiuam, vt supra diximus. ita etiam ex eodem motu proprio dicit Ioan. Hieronymus Campanill. diuers. iur. canon. rubrica 11. cap. 13. num. 476. ad finem. dari ab Episcopi electione in Parochialibus appellationem, sed postmodum dicit intelligendam quoad deuolutiuum tantum, & hoc etiam loquendi modo vtuntur præfata Rotæ decisiones Farinacij supra relata, num. 199. ibi (à reprobatione dari appellationem.) quod de deuolutiuam ibi declaratur. & sic præfata sententia congregationis, ex quo aliud non aperit, debet de deuolutiuam intelligi, non de suspensiuam, & referri ad mentem iuris, quam ita intelligendo aliis

- rationibus adductis hanc contra Gonzal. defendit Nicolaus Garcia *dict. 9. part. cap. 2. sub num. 247.*
- 204 Imò potius inter examinatores discordes potissimum est arbitrium Ordinarij, vt videre est ex his, quæ ipse Garcia *ibi, sub numero 252. versiculo cum autem ipsorum vota, &c.* non enim in culpa est ordinarius, si discordant, sed ex relatione sibi à quolibet facta, quod sibi sanctius sit, & rectius visum fuerit, arbitrabitur. si enim teneretur spectare concordiam eorum, perpetua foret Parochialium vacatio, in maximum animarum, & diuini cultus dispendium, & periculum, vt diximus supra. & vix prouideret beneficium aliquod cum spectans laboretur terminus sex mensium, datus ad perficiendum concursum, vel quatuor in referuatis ad significandum intra illos Romano Pontifici, iuxta cõstitutionem in conferendis, d. Pij V. & sic prouisiones passim ac quotidie deuoluerentur.
- 206 Deinde disputatur, an dispositio Trident. *dict. cap. 18. & motus proprii*, dum prohibent appellationem suspensiuum à reprobatione examinatorum in Parochialibus, locum etiam habeat in Parochiali iuris patronatus laicorum, quando vnus solus ad eandem est à patronis presentatus. quo casu non habet locum concursus, vt alibi dicitur, an si iste reprobatus sit ab examineribus, possit ad huiusmodi reprobatione appellare quoad vtrumque, ita vt appellatio causet attentata. In quo partem affirmatiuam, scilicet; vtrumque effectum operari, magis me mouet: quia iste ex presentatione ius habet acquisitum ad Parochialem; & appellatio ab eo recipienda, sicut in habente gratiam informatiuam ad Parochialem, qui si reproberetur, & appellauerit, appellatio suspendit, vt probat Garcia *de beneficijs 6. part. cap. 2. numero 76.* Et quoniam in appellatione ab vno dumtaxat presentato, & reprobo, non viget ratio impeditiuam Concilij, & motus proprii disponendum, appellationem à relatione non impedituram executionem, & possessionis traditionem prouiso, quia cum nullus alter est in examine, nullus est prouisus, & electus, nulli impeditur executio, imò ipsa reprobatio, cum sit actus negatiuus, secum trahit executionem ex his, quæ *Ill. & ceteri in leg. quod insit ff. de re iudicata. & omnes in cap. cum cessante. de appellat.* ac ideo nihil mirum, vt ius, quod habet ad Parochialem per suos & legitimos tramites; consequatur. & pro hac doctrina faciunt plurimæ alie, de quibus nos supra 1. part. cap. 6. à num. 33. & 3. part. cap. 13. à num. 74.
- Et hæc opinio placet pariter Gonzal. *in 208 dict. glossa 9. in annotatio. numero 187.* vbi restatur de Rota decisione ipso patrocinante, in qua fuit iudicatum, talem appellationem causasse attentatum; eandem etiam sequitur Nicolaus Garcia *de beneficijs dict. 9. part. cap. 2. numero 245.* & sic tenendam, videtur ex horum Doctorum & Rote autoritate, pro quo conducunt, quæ nos latissimè congesimus *dict. 1. part. cap. 6. à numero 33. & 3. part. cap. 13. à numer. 74. & sequentibus.*
- Quid autem si in prouisione harum Pa- 209 rochialium peccatum sit in forma, in Concilio Tridentino, & motu proprio descripta, vel quia ius patronatus contemptum fuit, vel quia aliàs in processu interuenit aliqua nullitas, an iudex vim faciat, non deferendo appellationi, tunc emissa à sententia vel prouisione. In quo affirmatiuè resoluo, quia nulla prouisio pro infecta habetur, & ideo nullam executionem meretur, *iuxta l. 4. §. cop. demnatu ff. de re iudic. & hanc limitationem extende etiam, & intellige in beneficijs simplicibus ex idèitate rationis, de quo nos latius egimus infra 3. p. c. 9. & ideo hic omitto, quia copiosè ibi tractatur, quibus casibus nulla reddatur prouisio tam in simplicibus, quàm in curatis, vt tunc appellatio legitima reputetur.*
- Nunc de alijs violentiis, quæ in appella- 210 tionibus à beneficijs simplicibus accidunt, tractemus; & imprimis an committatur ab ordinario non deferente interpositæ ab eo, qui ad examen vocatur. Et breuiter responderetur, in hoc casu nullam vim esse, siquidem presentati, seu electi, vel nominati à quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nunciis, ad quæuis Ecclesiastica beneficia non instituantur, nec confirmantur, nec admittantur etiam prætextu cuiusvis priuilegij, aut consuetudinis, etiam ab immemoriali tempore præscriptæ; nisi fuerint prius à locorum ordinarijs examinati, & idonei reperti, & nullus appellationis remediõ se tueri possit, quominus examen subire teneatur. Ita disponendo decreuit sacrum Concilium Tridentinum *sessione 7. cap. 13. & obiter Nicolaus Garcia de beneficijs 9. part. cap. 2. numero 243.* quod etiam intellige in Curatis, ex 211 verbis Concilij ibi (ad quæuis Ecclesiastica beneficia) & vide Cardinalium declarationem ibi circa v. instituantur, &c.
- Ceterum dubitatur, an à reprobatione 212 examinatorum in beneficijs simplicibus, appellationi emissa sit deferendum, tamquam suspensiuum habenti. In quo Garcia *suprà num. 244. referens Gonzal. absolutè dicit*

- cit sine distinctione appellationem vtrumque habere effectum. Sed Gonzal. *in d. glossa 9. num. 184. cum seqq.* non magis in genere locutus est, siquidem cum decisione Rote *10. num. 2. part. 2. diuers.* ait, quod datur appellatio à mala relatione, & grauamine examinatorum, in non approbando aliquem ex oppositoribus ad beneficium patrimoniale, & ad Tridentinum *sessione 24. de reform. dict. cap. 18. versiculo nec prædictorum examinatorum, &c.* respondet, prædicta decisio, vt procedat in parochialibus, non autem in beneficijs simplicibus patrimonialibus, quæ remanent sub dispositione iuris communis. & ideo nos, vt ab eo non recedamus, de quo in prima & secunda conclusione supra, ad quos omnino hanc doctrinam reducere, & intelligere debemus, vt admittatur quoad vtrumque, quando prouiso iudicialiter, & in contradictorio iudicio sit, prout frequentiùs solent huiusmodi patrimonialia beneficia prouideri, ob varias filiorum obiectiones, exceptiones, & contradictiones in ius deductas, aut quoad vnum & deuolutiuum duntaxat effectum; quando extraiudicialiter proceditur, iuxta d. c. *constitutis el. 2. de appella.* & alia, quæ ad primam conclusionem adduximus, quia examen sui natura est actus extraiudicialis, vt in princ. huius capituli latè probatum est n. 3. & n. 6.
- Sicut aliàs ipse Hierony. Gonzal. ibi num. 180. nimis absolutè, & in genere dixit; admitti appellationem, & tamen decisio, quam allegat, limitatè procedit. Siquidem dicit ipse, quod si de tempore vacationis vnus ex filiis patrimonialibus esset absens in longinquis partibus, Curia, vel quouis alio loco remoto, & eius procurator, cuius nomine se opposuit; peteret seclusa fraude terminum, & dilationem competentem ad certiorandum d. absentem, vt accedere possit personaliter ad examen in casu, quod ordinarius vel nolit, vel non possit remittere examen ad locum, quo absens degebat, aliàs appellabit; dictus ordinarius denegando expressè vel tacitè ad vteriora procedat, quod omnia gesta post d. appellationem essent attentata, & nulla, prout resolutum est in vna Capellanæ Conchenf. 18. Octobris 1569. *num. 1. 2. & 3. & per totam lib. 3. p. 3. diuers.*
- in qua decisione ideo illa appellatio fecit attentata, in prouisione illius simplicis Capellanæ, quoniam reperiere Domini de Rota, in secundo casu fuisse litem formatam tempore appellationis, & litem ceptam & introductam, & simul à legitimo grauamine præiudiciali & irreparabili, vt expressè constat ex d. decisione. Quod iterum dixit Rota in alia decisione 227. p. 3. lib. 2. *diuers.*
- cuius non meminit Gonzal. ibi, qui quidem tacuit causam essentialem, quæ reddidit illius simplicis beneficii prouisionem appellabilem: & eundem ibi cautè legas *a num. 175. cum seqq.* quia loquitur in beneficijs simplicibus, vt constat ex Doctoribus ab eo citatis, & declarat ipsemet ibi *num. 184. & seqq.* excepto num. 187. quia ibi loquitur in parochiali speciali ratione, de qua nos supra, & num. 183. quod potest etiam in parochiali intelligi, vt inferius latius.
- Dubitatur insuper, si quis qui semel suo be- 216 neficio, aut præbendæ renuntiavit, & ob suam nimiam peritiam, puta; maximamque Ecclesiæ utilitatem, vel aliam demum iustam causam mouentem electorem, iterum velit ad illud, seu illam eligere; an possit appellari, quominus eligatur. Pro cuius resolutione breuiter suppono, quod licet renuntians suo beneficio non possit ad illud redire, repetere, nec regressus dari, Crauera *conf. 511. num. 3. & conf. 856. num. 12. conf. 959. num. 1.* Iacobus Ermil. *conf. 92. num. 1. & sequentibus, & conf. 100. num. 4. & conf. 121. num. 9. 11. 12.* Gigas *conf. 20. num. 10.* Menoch. *consilio 187. num. 87. volum. 2.* Naua. *in cap. accepta oppositione 7. num. 10. cum seqq. de restitut. spol. Cardinal. Paris. conf. 69. tit. 2. 1. num. 3. idem Paris. conf. 5. num. 165. volum. 4.* Rebuff. *conf. 36. num. 12.* Cephal. *conf. 137. n. 56. & conf. 284. num. 6. & conf. 192. num. 16. & conf. 127. n. 17.* Grabi. *conf. 127. num. 6. volum. 1.* Socinus Iunior *conf. 94. num. 31. & conf. 129. num. 1. volumine 3.* renuntiantibus siquidem actiones 218 suas, non est dandum ad illas regressus, *cil. 2. 3. quest. 4. l. 1. §. qui semel ff. de successore edito. l. postquam Cod. de pactis. l. queritur. §. si venditor, ff. de editio edito cap. siquis Episcop. distinctione 92. cap. dudum 18. quest. vlt. cap. deniq. 6. quest. 3.*
- Adèò vt renuntians electioni de se factæ, 219 non potest appellare, quominus electores de nouo alium eligant ad illud beneficium, cum iustissimè possint, nec sic appellans auditur, text. est *in cap. cum inter R. 16. in ordine de electione.* ibi, Nos attendentes, quod ex consensu compositionis receptæ ius, si quod sibi competierat, R. Senior amississet, ac per hoc, ne Monachi ad electionem procederent, de iure minimè appellare potuissent, cum nisi quorum interest, audiri non solent appellantes, appellationem illam diximus legitimam non fuisse, vnde per eam electio non potuit impediri, &c. Flamin. *Paris. in re signatione benefic. lib. 1. q. 13. num. 20.*
- Tamen si electores velint cum iterum eli- 220 gere ad beneficium semel renuntiatum, aliqua causa moti, bene poterunt, vt docet Anchara. communiter receptus *in d. c. cum inter*